

U DUHU JEZIKA

Događajem oko izgradnje babilonske kule jezik je postao uzrokom nerazumijevanja među ljudima. Ljudi su počeli govoriti različitim jezicima te jedni druge nisu razumjeli. Jezik je time postao jedna strana misterija zla. Nadvladavanje takvog stanja potraga je za zajedničkim jezikom.

Poznate su entuzijastičke težnje esperantista, koji se, mada jednim umjetnim načinom, nadaju iz više različitih jezika kombinirati jedan zajednički (esperanto i dolazi od latinske riječi *sperare* što znači *nadati se*). Blizak nam je i primjer latinskog jezika u Katoličkoj Crkvi kojim se htjelo "una voce" slaviti Boga u svim narodima nastojeći svladati babilonsku pomutnju, ali zanemarujući pritom slavljenje Gospodina u svim jezicima. Stoga su neki na tuđem jeziku Boga slavili, a na vlastitom psovali. No, slaviti Gospodina svi jednim jezikom ili svim jezicima, danas nije makar liturgijski problem, te je bespredmetno o tome raspravljati.

Nadalje smo svjedoci kako poneki jezici uzimaju maha i nameću se, iz ne samo praktičnih razloga, ako ne cijelom, a ono jednom određenom svijetu. Tako je u poslovnom svijetu zavladao engleski jezik, koji je uzeo maha i na drugim područjima.

Na duhovskom općem kapitulu franjevačkog Reda 1991. u San Diegu, koji se održava svakih šest godina pozabavilo se i pitanjem jezika, te se odlučilo do slijedećeg kapitula 1997. g. točno odrediti na kojim će se jezicima moći govoriti na kapitolu. Dok je u Crkvi vladao latinski jezik, takvoga problema nije bilo. Ipak, postojao je drugi problem, a to je što svi fratri ipak nisu tako dobro ovladali latinskim jezikom. Taj problem, ovdje sasvim praktične naravi, prisutan je i u svim drugim sličnim slučajevima, primjerice u organizaciji Ujedinjenih naroda. Stoga je uloga tumača i prevoditelja na takvim sastancima nezamjenjiva.

Poslovice "koliko jezika znadeš toliko ljudi vrijediš" u tom je smislu duboko istinita. U sebi je bogata značenjem i puno je više od poticaja da se kupi što više gramatika i rječnika stranih jezika, te se žustro prione za svojevrsnim višestručenjem vlastite osobe. Činjenica da čovjek želi naučiti jezik nekog drugog stranog čovjeka nije znak samo vlastitog koristoljublja. To je znak poštivanja dotične osobe i njezina načina shvaćanja. Znak da se želi poništiti ono što ljude međusobno otuđuje i čini ih strancima. Različiti jezici, naime, nisu samo drukčija izražavanja iste stvarnosti. Jezik je i odraz vlastitog pogleda u svijet i život.

Za primjer neka posluži degradacija jezika kakva se doživljava u psovcu. Takav pogled na svijet potpuno odudara od kršćanskog nazora. To je jasno, jer kršćanski pogled nije ni u kom slučaju proklinjanje i psovanje stvorenja i događaja. Kršćanstvo je slavljenje i navješćivanje Božje riječi i u zgodno i u,

kako kaže Pavao, nezgodno vrijeme. Zaključak je sasvim jednostavan: Kršćanin ne psuje. Nažalost, ne može se reći obrnuta tvrdnja, a ta je da je onaj koji ne psuje kršćanin. Ne stoga što bi bio vjernik neke druge vjeroispovjesti, nego jer upravo ima onih koji se nazivaju kršćanima, a psuju. Ako je jezik izražaj čitava pogleda na zbilju onda je problem psovača jako indikativan.

Riječ je, dakle, o jeziku pojedinca. Jezik je, naravno kolektivna svojina i stvar je komunikacije. Ipak, svaki čovjek ima vlastiti način govora i vlastiti rječnik. To je stoga jer svatko ima vlastiti način razmišljanja. Ovim se ne želi izdvojiti čovjeka iz njegove okoline i promatrati ga kao nešto nedodirljivo. Jezik se zapravo i uči od okoline, slušanjem. Jezik je bitno stvar ljudske društvenosti i to se ne da osporiti. Potreba čovjeka da govori ne samom sebi, nego nekom drugom različitom od njega, oslonac je jezika. No, s druge strane kad dvoje čine istu stvar nije isto. Tako i kad dvoje govori iste riječi nije isto. Lako dolazi do toga da slušatelj ne shvati sasvim točno ono što mu se želi reći. Ili onaj koji govori nije dobro izrazio svoje misli? To je nerazumijevanje koje se daje riješiti samo ako sugovornici nauče jezik jedan drugoga. Proizlazi da je učenje tuđeg jezika korak k uspostavi sklada narušena babilonskim događajem. Tu se ne radi o tom da li netko govori hrvatski ili, recimo, francuski. Radi se o prihvaćanju egzistencije drugoga. Čovjek zapravo egzistira izričući se, *existere* lat. među ostalim znači *pokazati se*. Reći ćemo *iskazati se* ili *izreći se*. Razumjeti nekoga ne može se ako se ne prihvati njegova egzistencija, tj. izricanje njegove osobe. Jezik zapravo izdaje čovjeka u najstvarnijem izdanju. Stoga je diskriminacija radi jezika ili sustavno zatiranje drukčijeg jezika pravi zločin.

Trebaju li onda svi ljudi skupa početi tražiti zajednički jezik ili je rješenje u međusobnom učenju jezika jednih i drugih? Cilj je pronaći takvo rješenje koje će od jezika koji je kao uzrok nerazumijevanja, misterij zla učiniti da jezik postane blagoslov, simbolom razumijevanja i međusobne ljudske suradnje.

Odgovor na ovo pitanje može se naći u izvještaju o silasku Duha (usp. Dj 2, 1-13). Tko je ikad bio u prigodi kad je morao iznaći način kako se razumjeti s osobom koja govori tuđim jezikom, ako je zaista želio da dođe do pravog razumijevanja, morao je osjetiti djelovanje Duha. Silazak Duha u prilici ognjenih jezika nije tek privremeno izabrana pjesnička figura. Duhom je prevladana ljudska podijeljenost i ljudski je rod oslobođen od babilonskog prokletstva.

Apostoli su govorili tuđim jezicima "kako ih je već Duh nadahnjivao da govore" a različiti su ih narodi čuli kako svatko govori njihovim jezikom o veličanstvenim Božjim djelima. Razumijevanje i izmirenje nastaje jezikom Duha. To je zajednički jezik koji svatko razumije na svom jeziku. Pjesnički

rečeno, to je jezik srca i najdubljih ljudskih čežnja. Ukratko to je ljubav, jer, parafrazirajući Pavlov hvalospjev ljubavi, kad bih jezike sve govorio, a ljubavi ne bih imao nitko me ne bi razumio.

Reakcije na djelovanje Duha bile su dvojake. Jedni su bili zapanjeni, začuđeni i zapitali su - "što bi to moglo biti?". I od takvih se moglo očekivati da će poželjeti naučiti jezik razumijevanja. Drugi su pak htjeli reći kako imaju odgovore na sva pitanja pa su, podrugujući se, na svoj način riješili nedoumicu prvih. Rekoše: "Napili su se slatkog vina" i nisu ih dalje slušali te ostadoše vjerni Babilonu.

fra Domagoj Runje